

Diarienummer: SBN.2014.197
Datum: 2015-11-20
Handläggare Torbjörn Andersson
E-post: torbjorn.andersson@ale.se

Samhällsbyggnadsnämnden

Angående motion till Ale kommunfullmäktige angående vattenkraft från Sverigedemokraterna i Ale

De miljötillstånd som idag erfordras för att få starta nya vattenkraftverk eller återstarta gamla som ej är i bruk är tids- och kompetenskrävande att erhålla. De ställer dessutom höga miljökrav på den sökandes anläggning. Vattentillgången i möjliga vattendrag är begränsad vilket gör att elproduktionen blir liten. Detta sammantaget gör att ekonomin för nya vattenkraftverk blir mycket svår att få att gå ihop. Sedan är miljöpåverkan på naturen betydande även för mindre vattenkraftverk. Den miljönytta man vinner med fossilfri förnyelsebar energi bedöms inte väga upp den påverkan som man kan få på naturvärden och rekreationsmiljö. Sammantaget är det sektorns mening att det inte är rätt väg för Ale kommun att försöka öka energiuttaget i vattenvägarna i kommunen. Det är tveksamt om vägen ens är framkomlig.

Förvaltningens beslutsförslag till samhällsbyggnadsnämnden

Samhällsbyggnadsnämnden föreslår att kommunfullmäktige avslår motionen i sin helhet.

Torbjörn Andersson
Projektledare/utredare

Carita Sandros
Sektorschef

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, 2015-11-19
- Motion till Ale kommunfullmäktige angående vattenkraft

Ärendet expedieras efter beslut till:

*För vidare handläggning
Kommunstyrelsen*

Bakgrund

Sverigedemokraterna i Ale har lämnat in en motion om vattenkraft som behandlades Kommunfullmäktiges sammanträde 2014-04-28. Kommunfullmäktige beslutade överlämna motionen till kommunstyrelsen för beredning och kommunstyrelsen skickade i sin tur motionen vidare till Samhällsbyggnadsnämnden för yttrande.

Sverigedemokraterna framhåller i sin motion bland annat att "vattenkraft är en miljömässigt hållbar och viktig del av den förnyelsebara energin" och föreslår därför fullmäktige besluta att:

- Utredda möjligheterna att göra en översyn av våra små och stora vattendrag, i syfte att utvinna energi.

- Upprätta en vattenkraftsplan.
- Utredda metoder för att stimulera fastighetsägare att nyetablera och utveckla vattenkraftsutvinning där miljön och förutsättningarna så tillåter.
- Ha som mål att öka energiuttaget i vattenvägar i kommunen.

I Ale kommuns vattenöversikt för Ale, antagen av Kommunfullmäktige 1992-03-30, finns samtliga vattendrag av betydelse karterade. Vattenöversikten innehåller också dammar och kraftverk med vattendom och övriga dammar. Inom Ale Els distributionsområde finns fem vattenkraftsstationer som de senaste åren varit i bruk och dessa producerar normalt knappt 3 000 MWh per år. Detta är mindre än 2 % av Ale Els totala distribution ett år med mild vinter.

Ale kommun är innehavare till regleringsrätten för två sjösystem, Surtesjöns sjösystem och Hälltorpsjöns sjösystem. Dessa regleringsrätter ger inte bara rättigheter utan också stora skyldigheter. Detta i form av ett sköta regleringen på ett ansvarsfullt sätt och att fullfölja skyldigheterna enligt RIDAS, riktlinjer för dammsäkerhet.

Vattendomen för Surtesjösystemet är från 1949 och gav AB Surte Glasbruk och Nödinge kommun rätt att reglera systemet. Surte Glasbruk för att nyttja vattenkraften och Nödinge kommun för sin vattenförsörjning. Kommunen erhöll ensam regleringsrätten genom en vattendom 1976. Flera år efter det att vattenverket i Surte lades ner överläts regleringsrätten genom avtal till Göteborgs kommun för de tre sjöar som ligger i Göteborg. I detta avtal förbinder sig bägge parterna att hålla Surtesjöns medelvatten på en fastlagd nivå.

Vattendomen för Hälltorpsjöns sjösystem är från 1930 och tilldömdes Alafors 1:1 (Alafors kraftverk). Efter det att en ny fastighetsägare aviserade återstart av kraftverket köptes fastigheten Alafors 1:1 in av Ale kommun 1995. Detta efter överläggningar mellan Ale kommun, Göteborgs kommun och länsstyrelserna i Älvsborgs och Göteborgs o Bohus län. Ale kommun och Väst kuststiftelsen betalade halva köpeskillingen var. Anledningen till förvärvet var att värna om de mycket stora natur- och rekreationsvärden som skulle påverkas negativt om man skulle driva kraftverket på ekonomiska grunder. Avtal har träffats med Göteborgs kommun om att de sköter reparationer och underhåll på de två dämmen som ligger i Göteborgs kommun.

De krav som ställs vid anläggandet av ett nytt vattenkraftverk är mycket omfattande. För att få bedriva sådan verksamhet krävs miljötillstånd från Miljödomstol och ett sådant ställer stora krav enligt Miljöbalken. I ett sådant ärende blir många sakägare inblandade i form av fastighetsägare intresseorganisationer tex Naturskyddsföreningen och Länsstyrelsen som remissinstans.

Att åter ta ett kraftverk i bruk som har ett tidigare tillstånd bedöms som något enklare eftersom man då kanske inte måste skapa nya dammar och vattenvägar men de miljökrav som finns i Miljöbalken kommer ändå att ställas och ett antal sakägare och remissinstanser blir även i detta fall involverade.

Även vid omprövning av tillstånd för vattenkraft används i dag miljöbalken. Detta innebär att redan befintliga små kraftverk har stora problem med detta förfarande och dess krav. Många mindre kraftverk anser sig i dag hotas av nedläggning av denna anledning.

Samråd/samverkan

Samråd har skett med Ale El vad gäller myndighetskrav, teknik och ekonomi.

Remissyttrande

Ej aktuellt i detta ärende.

Ekonomisk bedömning/konsekvens

En tillståndsansökan för att kunna utvinna vattenkraft är mycket kostsam framförallt när det gäller ett nytt tillstånd men även när det gäller omprövning av tidigare tillstånd, tex om man skulle vilja nyttja något tidigare nerlagt kraftverk. Och när väl det är klart ska kraftverket byggas/ iordningställas och de villkor som anges i det nya tillståndet uppfyllas. Att få rimlig ekonomi i detta med de möjliga vattendrag som finns i kommunen bedöms i nuläget som omöjligt.

Barnperspektivet

Självklart är det viktigt för kommande generationer att vår energiproduktion är miljömässigt hållbar och förnyelsebar. Men det är också viktigt att bevara de stora natur- och rekreationsvärden vi har i Ale kommun så att de finns kvar för kommande generationer.

Miljöperspektivet

Vattenkraft är en förnyelsebar energikälla som inte har någon negativ påverkan i form av utsläpp till luft eller bidrar till växthuseffekten. Men påverkan på naturen är betydande även för små kraftverk. Inte bara för vandrande fisk utan hela det naturliga växt och djurlivet påverkas negativt och en del arter försvinner helt i, och i anslutning till, reglerade vattendrag. Rinnande vatten är en viktig del i ekosystemen och vattenkraft ger en betydande påverkan t.ex. genom att vandringshinder skapas, flöden ändras och att delar av vattendragen torrläggs tidvis.

Funktionshinderperspektivet

Ej aktuellt i detta ärende.

Övriga i kommunen förekommande styrdokument som påverkar ärendet

Vattenöversikt i Ale, antagen av Kommunfullmäktige 1992-03-30

Ale kommuns Naturvårdsprogram, antagen av Kommunfullmäktige 1997-09-24

Ale kommuns Energi- och klimatplan, antagen av Kommunfullmäktige 2011-11-28 och reviderad 2015-02-23.

Ärendets kommunikationsbehov

Ej aktuellt i detta ärende.

Sektorns bedömning

Ale kommun har en mycket stor tillgång i sina stora naturområden med höga naturvärden och tillgång till många olika rekreationsformer. Att äventyra del av detta för det lilla eltilskott några mindre vattenkraftverk skulle ge bedöms inte vara motiverat. Dessutom skulle processen fram till tillstånd vara mycket besvärlig och om Ale kommun skulle stimulera till en sådan process kommer kommunen att sitta på mer än en stol i processen. Dessutom finns det inget i dagsläget som pekar på att det skulle gå att få ekonomisk bärighet i sådana vattenkraftverk.

Sverigedemokraterna har lyft fram fyra punkter som man föreslår kommunfullmäktige att besluta om. Nedan kommer sektorns bedömning på varje enskild punkt.

- Utreda möjligheterna att göra en översyn av våra små och stora vattendrag, i syfte att utvinna energi.

Sektorns bedömning: Den översyn som har gjorts i Ales Vattenöversikt och det fortsatta naturvårdsarbetet därefter gör att vi har goda kunskaper om kommunens vattendrag. Därför finns inom sektorn fullt tillräcklig kunskap för att göra de bedömningar som gjorts ovan. En ytterligare översyn anser vi därför inte vara befogad.

- Upprätta en vattenkraftsplan.

Sektorns bedömning: Med de få vattendrag som skulle kunna bli aktuella att studera närmare och med de stora miljömässiga och ekonomiska begränsningarna skulle en sådan plan inte vara meningsfull. Eventuellt tillkommande energitillskott skulle bli så litet att det skulle ha mycket liten betydelse för Ale kommuns energiförsörjning.

- Utredda metoder för att stimulera fastighetsägare att nyetablera och utveckla vattenkraftsutvinning där miljön och förutsättningarna så tillåter.

Sektorns bedömning: Eftersom det inte finns förutsättningar att nyetablera vattenkraftsutvinning i Ale kommun är den delen inte genomförbar. Att stimulera de fastighetsägare som redan har vattenkraftsutvinning för att de ska utveckla denna är knappast heller en roll Ale kommun ska ta på sig. Kraftverksägarna är ju styrda av de villkor de har i sin vattendom och detta begränsar deras möjligheter att utöka energiutvinningen.

- Ha som mål att öka energiuttaget i vattenvägarna i kommunen.

Sektorns bedömning: Detta mål är inte realistiskt med allt som anförts ovan.

Sektorns bedömning är därför att motionen bör avvisas i sin helhet.